

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון בין הזמנים
אב תשע"ה

מוקד העירוב השכונתי
בני ברק
054-84-83-320

לטלטל. ענה לו המוקדן בשאלה, האם מאכלים בהכשר הרבנות אתה נותן לילדים? ואז האברך תפס את עצמו – יכול להיות שזה נקרא עירוב, ובכל זאת לילדי לא אתן לטלטל.

לעומת זאת היה אברך שהתקשר ושאל שהוא גר בקרית ספר, והוא לא נוקט במשך השנה להקל בעירובים שאינם מהודרים, ושאל על העירוב במקום פלוגי. וכיון ששמע שזה עירוב שאינו מהודר, הוא אמר מעצמו שבשביל נופש הוא לא יקל בדבר, ועדיף שלא יסע לשבת.

גליון תיקוני עירובין יצא לבין הזמנים, ובכל זאת עקב בקשת הקוראים, אנו מביאים כמה דברים מהדברים שנידונו בבדיקות בשבוע זה

1. שאלה מעניינת במיוחד, שהיתה בבדיקה ביום שלישי בשבוע זה. שסמכו את העירוב על צורת הפתח מעמודי הבנין ועליהם כצורת כיפה, שהיא כשרה לצורת הפתח (שו"ע סי' שס"ב סי"ב), ויש בה מוזהר.

בבדיקת מוקד העירוב, גילו שבצד ימין העמוד אינו בולט מהקיר אלא שווה אליו, וא"כ העמוד נמצא מאחורי הכותל, ואולי הוא בכלל לא עמוד, אלא המשך לכותל.

אבל מכיון שלעמוד יש ציפוי אבנים ירושלמיות, שיש בהם בליטות ושקעים, היו הרבה בליטות שבלטו מעובי הקיר לחלל הפתח. ואפשר לומר שמדין לבדוד הם כלחי הבולט מהקיר והוא כשר.

אלא שהמשנ"ב (סי' שס"ג ס"ק קל"ג) הביא מחלוקת הפוסקים האם אפשר לעשות לחי מאבנים בולטות ויש לבדוד ביניהם. הט"ז מכשיר, והתוספת שבת פוסל משום שזה פתחי שימאי. ובשער הציון (ס"ק י"ט) סתם כדברי התו"ש לאסור. ולמעשה מקפידים על כך מאוד. וא"כ באבנים אלו יש לפסול מדין פתחי שימאי, שאין דרך לעשות פתח ממוזות מופסקות שיש ביניהם לבדוד.

והנה באופן שיש עמוד עם אבנים ירושלמיות, כמו שיש בתמונה זו בצד שמאל, אין חשש של פתחי שימאי, כיון שהעמוד שלם, והבליטות הן לפני כדרך בנייתו. אבל בצד ימין, שצריך להכשיר רק מדין הבליטות, א"כ אין עמוד שלם, אלא רק בליטות שמתחברות ע"י לבדוד, וזה פתחי שימאי.

עריכת סיור ובדיקה במקום שנופשים בו

בימי בין הזמנים המלאכה מרובה, הצוות יוצא לבדוק מקומות רבים, וכמו כן משפחות רבות נוסעות לישושים שונים ומשונים, ומבקשים לדעת על מצב העירוב בהם.

הנה כבר כתבנו בגליונות הקודמים פעמים רבות בענין כשרות העירובים ביישובים, שהם מוגבלים מאוד בתקציב, ומוגבלים בתנאי שטח קשים, שאי אפשר לעשותם ברמה הטובה למשפחות אברכים שמעיקרא נעשים בכשרות רדודה עם הרבה קולות, ונוסף עליהם הבעיות המתחדשות והקלקולים שאינם יכולים לעמוד בהם. ובפרט שהעירוב הוא מהדברים הכי קשים בכשרות, משום שבכל נושא יש פס ייצור אחד, וצריך לעקוב רק שלא יחול שינוי, משא"כ בעירוב כל הזמן חלים שינויים, והאחראי לבדוד צריך להתמודד לתקן אותם. ואעפ"כ אשרי העוסקים שמשתדלים לעשות כפי יכולתם להציל מה שאפשר. לאור האמור צריך לבדוק שיהיה אפשר לטלטל בבנין ובחצר שמתארחים בהם ולא לטלטל מחוץ.

ומ"מ העיר לנו אחד מרבני מוקד העירוב, שניתן לאברכים להסתובב ביישובים שהם נמצאים, לראות ולבדוק, ובכך ללמוד מתוך הנסיון, לדון במה שרואים, ואפשר גם להתקשר לשאול תוך כדי סיור, מהו הדין במצב הנגלה לעיניהם. ודבר זה יועיל לכל משפחה, ובפרט טוב לספר לילדים ולהראותם את השאלות, בעמודים עקומים, וחוסים הקשורים מעל העמוד או מן הצד. חוסים שמתנודדים ברוח, כמה הם מתנודדים. גדרות שיש בהם פירצות, האם יש בהם עומד מרובה, האם הפירצה פחות מ"אמות, והאם הגדרות מכוונים משני צידי הפירצה. בשערי הישוב לבדוק מתחת השערים שאין ג' טפחים. ושטחים זרועים שהם קרפיות. בכל אלו לדון ולעזור, ואפשר גם לשאול בביהכנ"ס מי האחראי ולהתעניין אצלו [וכמובן בשפה נעימה, ולא בתלונה, כיון שהאחראים באמת מתאמצים מאוד, והרבה פעמים רוצים לעשות יותר, אלא שיש כמה דברים שמגבילים אותם]. הדברים מועילים מאוד, ומרבים את קיום ההלכה במשפחה ובין כל הסובבים.

ונבקש שמי שקיבל מידע על שם האחראי ביישוב, ומספר הטלפון שלו, ימסור אותו לאחר שבת למוקד הטלפוני, כדי שנוכל להשתמש בו בעתיד עבור אחרים.

על מה סומכים בשעת נופש

יש לציין נקודה חשובה, שכל אדם שיתבונן בה, יגיע מעצמו למסקנה דלהלן, אלא שבזמן שנוסעים לנופש נמצאים במרוץ חיים, ולא מסוגלים כ"כ להתבונן בדבר. היו אברכים שהתקשרו למוקד העירוב ושאלו על עירוב ביישוב מסוים. באותו ישוב כבר נערכה בדיקה וידענו את מצב העירוב, בעיקרון יש מסביב ליישוב גדרות [ויש צורות הפתח שניתן לבדוק לבד שהן שלימות] אבל יש בעירוב הזה בעיות הלכתיות. האברך שאל האם יש לפחות איזה עירוב לשעת הדחק, האם בהכשר הרבנות זה עירוב. המוקדן לא ידע מה להשיב לו, הוא הבין שהאברך רוצה לשמוע שהוא יכול לתת למשפחתו לטלטל, והרי הכרעת הרבנים שלא לטלטל בכזה מצב. הוא המתין מעט והאברך שאל מפורש, האם אפשר לתת לילדים

4. לחי שהצטבר לפניו ערימת נשורת מהעץ, ונשאר בגובהו רק 90 ס"מ. מכיון שאין דעת אדם לפנות את הנשורת היא מתבטלת ומממעת מגובה הלחי. הבודק שהגיע השבוע, פינה את הנשורת לצד, ועוד ד' טפחים לפני הלחי, כדי שיהא גבוה מקרקע שלפניו.

5. מכולה לפניו פסולת תחת צורת הפתח. שאל האחראי האם

מחלקת את צורת הפתח, כאשר היא נשארת כמה שבועות. וסיפר שהשותף שלו בעירוב מחמיר לאחר שבועיים ועושה לחי לפני המכולה, ואחריה. השאלה הועברה להג"מ רוזנר שליט"א שאמר שהגאון רבי מנדל אטיק שליט"א אמר לו, שכיון שהמכולה היא כלי, אינה קובעת ומחלקת מקום, אף אם יפנו אותה רק לאחר כמה שבועות. ויש לעיין מה שיעור הזמן שעדיין אינו נחשב קבועה. ונפק"מ בכלי זרוק בקצוות העיר תחת צורת הפתח.

והעוהל מהדברים שיש שני דינים בפתחי שימאי, א. עמוד שאינו שלם, אלא עשוי מאבנים שיש רווח ביניהם, שמתחברות ע"י לבד. וזה פוסל גם כשאין דבר הרום. ב. עמוד שלם שיש עליו בלוטות, שאם הן גרועות הן מקלקלות את צורת הפתח ועושה אותה כפתח הרום. וזה מש"כ בשער הציון בקרש שיש בו בליטות. ובדין זה אם הן עשויות לנוי אינן מקלקלות את צורת הפתח.

2. ליד שכונת בעלז בירושלים, היו אברכים שעשו עירוב, וקשרו חוט מבנין לבנין שעובר מעל העמוד שבתמונה, והחשיבו את העמוד ללחי. הבודקים השבוע העירו שהוא פסול, מפני שבחלק התחתון אין מוגדר

עמוד, אלא קיר ארוך, וקיר אינו כשר ללחי, כפי שהוכיחו האחרונים בתחילת מסכת עירובין מהדין שקורה שמונחת על כותלי המבוי אינה צורת הפתח.

אמנם אם הקיר היה פחות מג' טפחים, העמוד היה כשר, מפני שדנים אותו כלחי שעמוד גבוה מהקרקע פחות מג' טפחים, והוא כשר מדין לבד (ע"פ השו"ע סי' שס"ג ס"י), אבל כיון שהקיר גבוה יותר מג' טפחים, העמוד אינו כשר, כיון שאינו מתחיל מהקרקע, של שטח העירוב.

3. צורת הפתח מברזל, שנעשתה בחודשים האחרונים, ע"י עובד מקצועי בירושלים, שמתקין עירובים בהרבה מקומות, ובכל זאת, העמוד

השמאלי עקום מעט מאוד. בצד הימני עשו לחי, אבל בצד השמאלי לא. בבדיקה שע"י המוקד, הבחין שהסטיה מתחתית העמוד לראשו היא 5 ס"מ, זאת אומרת שהברזל העליון אינו עובר מעל החלק התחתון, ולפי דברי החזו"א (סי' ע"א ס"ק י"א) יש חשש במצב זה שנחשב שהקנה העליון אינו מעל גבי העמוד. ובעירובים השכונתיים מקפידים על כך מאוד.

קו עירובין חדש

בסיעתא דשמיא נפתח קו חדש לנושא העירובים, ע"י "מוקד העירוב השכונתי", ובו יוקלטו בעזייה שיעורים על עירובין בהלכות המצויות בזמנינו.

וכן יהיה בו עדכונים חדשים מידי שבוע, על עירובים שנבדקו באותם ימים, ושאלות הלכתיות שהתעוררו בהם.

מספר הטלפון: 05484-1 22-03

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

קו מידע הלכתי ומידע אקטואלי על גבולות העירובים השכונתיים

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM